

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1919 kl. 10 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning m. m., dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21-mars 1862 om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd, dels ock en i anledning av förstnämnda proposition inom riksdagen väckt motion.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Bellinder, Mannheimer, K. J. Ekman, von Geijer, von Zweigbergk, Oscar Olsson, N. A. Nilsson, Räf, Zander, Henrikson, Leander, Norman, Persson i Tofta, Gylfe och Hansson i Sölvesborg.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna hänvisat Kungl. Maj:ts till riksdagen avlåtna propositioner nr 310 och 311.

I *propositionen nr 310* har Kungl. Maj:t, under åberopande av därvid fogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden den 11 mars 1919, föreslagit riksdagen att antaga följande lagförslag, nämligen:

a) Förslag

till

**Lag om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik
indelning.**

Härigenom förordnas som följer:

. 1 KAP.**Om ändring i kommunal indelning.****Inledande bestämmelser.****1 §.**

Med kommun förstås i denna lag landskommun, köping med egen kommunalförvaltning samt stad.

2 §.

Om ändring i rikets kommunala indelning förordnar Konungen.
Därvid må kommuns område ökas eller minskas, kommun upplösas, så ock ny kommun bildas.

Om förutsättningar för indelningsändring.**3 §.**

Kunna genom ändring i kommunal indelning vinnas fördelar för den kommunala förvaltningen eller lättnad eller utjämning i kommunala

bördor eller finnes ändringen främja den ekonomiska utvecklingen inom orten eller eljest medföra gagn, må om sådan ändring förordnas.

Motsätter sig kommun, som av ifrågasatt ändring i kommunal indelning beröres, sådan ändring eller villkor, som med densamma förbindes, och skulle ändringen eller villkoret finnas medföra avsevärd olägenhet för kommunen, må därom förordnas endast då ändringen finnes vara av betydande allmänt behov påkallad, såsom

då oregelbundenhet i rikets indelning eller annat förhållande vållar hinder eller olägenhet i allmänna ärendens behandling eller i tillgodoseende av kommunala behov,

eller viss kommunal uppgift av större vikt finnes vara eftersatt, så att avsevärd olägenhet därav uppkommit eller kan väntas uppkomma,

eller samhälles behov av utrymme för bostäder, industri eller annat dylikt ändamål icke kan inom samhällets område i erforderlig mån tillgodoses,

eller bestående indelning lägger hinder i vägen för den ekonomiska utvecklingen inom orten,

samt ändring i kommunal indelning prövas nödig för att undanröja eller avsevärt minska sålunda förefintligt missförhållande.

Om ekonomisk uppgörelse mellan kommunerna vid indelningsändring.

4 §.

Vid ändring i kommunal indelning skola, där så finnes nödigt, de av indelningsändringen berörda kommunernas inbördes ekonomiska förhållanden ordnas genom uppgörelse, som fastställas av Konungen i sammanhang med förordnande om ändringen; dock att uppgörelse i visst avseende må kunna, där Konungen så bestämmer, senare verkställas i den ordning och enligt de grunder, som i förordnandet angivas.

5 §.

Finnes inom område, som vid indelningsändring övergår från en kommun till annan, mark, som är utlagd till väg, gata, torg eller annan allmän plats, skall den förstnämnda kommunens rätt till sagda mark övergå till den kommun, inom vars område marken efter indelningsändringen kommer att ligga.

6 §.

Andra kommunala tillgångar, än som i 5 § sägs, ävensom kommunala förbindelser må, där kommunen genom indelningsändringen delas, antingen tilläggas endera av de ändrade eller nybildade kommunerna eller mellan dem fördelas, efter ty skäligt prövas med hänsyn till förhållandet i beskattningsföremål eller invånarantal mellan de områden, i vilka den äldre kommunen delats, eller till annat förhållande, som må anses bestämmande för vardera områdets andel i den äldre kommunens tillgångar och förbindelser.

Där särskilda omständigheter därtill föranleda, må vid uppgörelse träffas bestämmelse, varigenom kommunal tillgång eller förbindelse tillägges allenast del av ändrad eller nybildad kommun.

Överflyttning eller uppdelning, som här avses, av kommunal förbindelse må ej ske med mindre vederbörande fordringsägare därtill lämnat samtycke.

7 §.

Vid fördelning av tillgångar och förbindelser bör, så vitt lämpligen ske kan, iakttagas:

att fast egendom, som uteslutande eller huvudsakligen är avsedd till gagn för visst område, tillägges den kommun, som området kommer att tillhöra;

att fordran för ogulden kommunalutskyld övertages av den kommun, inom vilken debiteringen skulle hava skett, om indelningsändringen då varit genomförd;

att annan i uppgörelsen ingående egendom tilldelas den kommun, som med hänsyn till egendomens beskaffenhet eller rättvis fördelning finnes mest berättigad att övertaga densamma;

att skuld, som vilar å eller tillkommit för egendom, som tilldelas viss kommun, till betalning övertages av samma kommun; samt

att annan skuld fördelas till betalning, efter ty med hänsyn till övertagna tillgångar och i övrigt rättvis fördelning finnes skäligt.

8 §.

Har vid fördelning av tillgångar eller förbindelser endera av de ändrade eller nybildade kommunerna övertagit större andel av tillgångarna eller förbindelserna än som med hänsyn till fördelningen i övrigt skä-

ligen må anses å densamma belöpa, bör utjämning ske genom ersättning i penningar.

9 §.

Varder genom indelningsändringen endera kommunens ekonomiska ställning avsevärt försämrad, utan att sådant kan anses uppvägas av den befrielse från kommunala förpliktelser, som genom indelningsändringen vinnes, och finnes den andra kommunen skäligen böra därför giva ersättning, må dylik ersättning stadgas att utgå på en gång eller under viss övergångstid.

Lag samma vare, där kommun eljest till följd av indelningsändring har att till ordnande av sin förvaltning vidkännas kostnader, till vilka den andra kommunen skäligen finnes böra lämna bidrag.

10 §.

Där ej annat föränledes av stadgandet i 5 § eller blivit vid uppgörelse, som i 6 § sägs, bestämt, gälle:

att, då kommuns område ökas, kommunens tillgångar och ansvarigheten för dess förbindelser tillkomma den ökade kommunen;

att, då kommuns område minskas, kommunens tillgångar och ansvarigheten för dess förbindelser tillkomma den minskade kommunen; samt

att, då kommun införlivas med annan kommun eller ingår i nybildad kommun, kommunens tillgångar och ansvarigheten för dess förbindelser tillkomma den ökade eller nybildade kommunen.

Om indelningsändrings inverkan på kommunala stadgars giltighet.

11 §.

Gälla inom kommun, som beröres av ändring i kommunal indelning, särskilda kommunala stadgar, vare dessa även efter ändringen i tillämpliga delar gällande inom samma område som förut, där ej i sammanhang med beslutet om ändringen eller sedermera i laga ordning annorledes förordnas.

Om indelningsändrings ikraftträdande och åtgärder med avseende därå.

12 §.

Ändring i kommunal indelning skall träda i kraft vid det kalenderårs början, som Konungen bestämmer, icke tidigare än fyra eller, där kommun genom ändringen delas, nio månader efter det förordnande om ändringen meddelats.

13 §.

Sedan förordnande meddelats om ändring i kommunal indelning, skall under tiden innan ändringen träder i kraft den kommunala beslutanderätten utövas enligt den nya indelningen, dock att i fråga om angelägenhet, som avser kommun enligt den äldre indelningen, sistnämnda indelning skall följas, intill dess den nya indelningen trätt i kraft.

14 §.

Är i kommun, vars område genom indelningsändring ökas eller minskas, beslutanderätten överlåten åt fullmäktige, skola dessa företräda såväl den äldre som den ökade eller minskade kommunen.

Vidkommande sådan kommun äge Konungen, om förhållandena därtill föranleda, förordna, att samtliga fullmäktiges uppdrag skall upphöra, då den nya indelningen träder i kraft, samt nytt val till fullmäktige för tiden därefter verkställas i den ordning, som är stadgad för det fall att val sker första gången.

15 §.

De utskylder till ändrad eller nybildad kommun, vilka året innan indelningsändringen träder i kraft beviljas att under det nästföljande året utgå, skola till utgörande fördelas å dem, som skulle under förstnämnda år varit till kommunen skattskyldiga, för den händelse den nya indelningen redan då varit i kraft.

16 §.

Då kommuns område skall genom indelningsändring delas, skall vid upprättande av kommunal röstlängd året innan ändringen träder i kraft iakttagas, att särskild längd upprättas för varje del.

17 §.

Underlåtenhet att betala kommunal utskyld i äldre kommun medföre i fråga om rösträtts utövning i ändrad eller nybildad kommun samma påföljd som inom den äldre kommunen.

18 §.

Är nybildad kommun landskommun eller köping, åligger det Konungens befallningshavande att så fort ske kan under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före den 1 oktober förordna person att hålla kommunalstämma för val av kommunalstämmans ordförande och vice ordförande ävensom kommunalnämnd.

Är nybildad kommun stad, som i 54 § förordningen om kommunalstyrelse i stad avses, skall Konungens befallningshavande inom samma tid förordna kommunalborgmästare, vilken har att ofördröjligen hålla allmän rådstuga för val av kommunalrådmän.

Skall i nybildad stad finnas magistrat, åligger det hovrätten att inom samma tid, efter anmälan av Konungens befallningshavande, förordna borgmästare att jämte tillkallade rådmän utgöra magistrat, intill dess sådan varder i vederbörlig ordning tillsatt.

Är nybildad kommun stad, i vilken skola finnas stadsfullmäktige, skall, intill dess fullmäktige blivit utsedda, stadens beslutanderätt utövas vid allmän rådstuga.

I nybildad kommun må under året innan indelningsändringen träder i kraft fullmäktige och kommunala befattningshavare utses oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för dylikt val; och skall i fråga om beräklandet av deras tjänstgöringstid så anses, som om denna börjat först med ingången av nästföljande året.

Fullmäktige skola omedelbart efter valet övertaga handhavandet av de dem tillkommande uppgifter; och skola jämväl magistrat, stadsstyrelse och kommunala befattningshavare, som utses före den nya kommunindelningens ikraftträdande, genast träda i utövning av sina befatt-

ningar med befogenhet att vidtaga sådana åtgärder, som erfordras i anledning av indelningsändringen.

19 §.

I landskommun eller köping, som ändras eller nybildas, må med uppgörande av utgifts- och inkomstförslag för första året efter indelningsändringens ikraftträdande anstå utöver den i 63 § förordningen om kommunalstyrelse på landet stadgade tid, dock att utgifts- och inkomststatens bestämmande skall ske inom november månads utgång.

20 §.

Då i anledning av ändring i kommunal indelning röstlängd, som för kommun upprättats, skall användas inom annan kommun, skall röstlängden av valnämnden eller magistraten (stadsstyrelsen) i förstnämnda kommun för ändamålet tillhandahållas vederbörande myndighet i sistnämnda kommun.

21 §.

Kommunalnämnden eller magistraten (stadsstyrelsen) i kommun, som skall helt införlivas med annan kommun eller ingå i ny kommun, skall före ingången av december månad året närmast innan ändringen träder i kraft till motsvarande myndighet inom den ökade eller nybildade kommunen överlämna årets taxeringslängder och hos prövningsnämnden förda längder angående kommunen.

Skall del av kommun införlivas med annan kommun eller ingå i eller bilda ny kommun, vare lag samma i fråga om de längder, som angå kommundelen.

Om nybildad kommuns lånerätt.

22 §.

Konungen må efter därom gjord framställning bestämma beloppet av den upplåning, som av nybildad kommun må beslutas utan underställning, intill dess de i 73 § förordningen om kommunalstyrelse på landet och 74 § förordningen om kommunalstyrelse i stad i sådant hänseende meddelade bestämmelser kunna tillämpas.

Om särskild besvärsmätt vid indelningsändring.

23 §.

Mot beslut, som, sedan Konungen förordnat om kommunal indelningsändring och innan densamma trätt i kraft, fattas inom av ändringen berörd kommun med tillämpning av den äldre indelningen, äge medlem av kommunen att föra talan jämväl där han tilltror sig kunna visa, att beslutet strider mot de förutsättningar, på vilka förordnandet om indelningsändringen grundats, eller, även om så ej är förhållandet, att beslutet dock avser angelägenhet, vars ordnande skäligen bör tillkomma kommun enligt den nya indelningen.

Rätt till klagan, som nu är sagd, tillkomme ock annan kommun, som av indelningsändringen beröres, så ock medlem av sådan kommun.

Om förfarandet vid indelningsändring.

24 §.

Vill kommun eller medlem av kommun väcka fråga om ändring i kommunal indelning, som berör kommunen, ingive till kammarkollegium ansökan i ärendet. Vid ansökningen skall fogas den förberedande utredning, som sökanden kan vilja åberopa.

Sådan fråga kan ock väckas av kammarkollegium eller av Konungens befallningshavande efter anmälan hos kammarkollegium.

25 §.

Har fråga om ändring i kommunal indelning blivit väckt, skall utredning verkställas, där skäl därtill är.

Finner kammarkollegium med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenheten av de frågor, som under utredningen kunna komma under övertägande, att utredningen bör verkställas under kollegii eget inseende, uppdrage kollegium åt särskild utredningsman att verkställa utredningen.

I annat fall överlämne kollegium åt vederbörande Konungens befallningshavande att besörja utredningen; ägande Konungens befallningshavande att, där så finnes erforderligt, förordna utredningsman till sitt biträde.

26 §.

Utredning, som i 25 § sägs, skall avse alla på frågan inverkan omständigheter.

Därvid skall särskilt tillses, huruvida ifrågasatt ändring i kommunal indelning bör föranleda ändring jämväl i ecklesiastik, administrativ eller judiciell indelning, i vilket fall utredningen må utsträckas att avse även sådan indelning.

Vid utredningen bör kommun eller kommundel samt såvitt möjligt i övrigt en var, vilkens rätt kan beröras av ifrågasatt indelningsändring, beredas tillfälle att uttala sig i ärendet.

27 §.

Utredningsman äge befogenhet att hos vederbörande begära utlysande av stämmor ävensom utlysa andra sammanträden samt att från offentliga och kommunala myndigheter infordra de upplysningar eller av dem påkalla det biträde, som utan deras oskäligen betungande kan krävas.

Vid stämma eller sammanträde, som ovan sägs, äge utredningsmannen att delta i överläggning.

Förekommer under utredningens gång anledning, att åt utredningen bör givas väsentligen annan eller större omfattning, än som i det åt utredningsmannen givna förordnande varit avsedd, eller yppas hinder mot ifrågasatt ändring eller annan omständighet, som skulle göra fortsatt utredning onyttig, har utredningsmannen att därom göra anmälan hos den myndighet, som honom förordnat.

28 §.

Föranleder utredningen, att ändring i kommunal indelning bör komma till stånd, skall förslag till ändringen ävensom till den ekonomiska uppgörelse och de övriga villkor, vartill ändringen kan giva anledning, uppgöras.

Finnes ändring i kommunal indelning böra föranleda ändring även i annan indelning, skall förslag jämväl till sådan indelning uppgöras.

29 §.

Har utredning, som verkställts genom Konungens befallningshavande, slutförts, eller har därunder förekommit förhållande, som i 27 § sista

stycket omförmäles, insände befallningshavanden handlingarna i ärendet jämte eget utlåtande till kammarkollegium.

I ärende, som utretts under kammarkollegii inseende, skall Konungens befallningshavandes utlåtande inforas.

30 §.

I ärende angående ändring i kommunal indelning, som hänskjutes till Konungens avgörande, skall kammarkollegium avgiva utlåtande.

31 §.

Finner Konungen skäligt anbefalla utredning angående ändring i kommunal indelning, förordne Konungen om utredningen på sätt han finner lämpligt.

Om kostnad för utredning.

32 §.

Kostnad för utredning, varom ovan förmäles, må, efter ty därom förordnas av den myndighet, som besörjer utredningen, förskjutas av sökande, som i 24 § sägs, eller av allmänna medel.

Sökande, så ock, där på utredningen följer ändring i kommunal indelning, kommun, som av ändringen beröres, må, efter ty Konungen prövar skäligt, förpliktas att helt eller delvis återgälda förskjuten utredningskostnad.

Om municipalsamhälle.

33 §.

Varder i sammanhang med ändring i kommunal indelning municipalsamhälle upplöst eller till sitt område eller sina uppgifter inskränkt, skall angående förhållandet mellan sådant samhälle och kommun, som övertager dess uppgifter, gälla vad i 4—11 §§ är stadgat.

2 KAP.

Om ändring i ecklesiastik indelning.

34 §.

Med församling förstås i denna lag territoriell kyrkoförsamling.

35 §.

Om ändring i rikets indelning i församlingar förordnar Konungen. Därvid må församlings område ökas eller minskas, församling upplösas, så ock ny församling bildas.

36 §.

Vid ändring i församlingsindelning äge stadgandena i 4 och 6—10 §§ motsvarande tillämpning.

37 §.

Ändring i församlingsindelning skall träda i kraft vid det kalenderårs början, som Konungen bestämmer, icke tidigare än fyra månader efter det förordnande om ändringen meddelats.

38 §.

Vid ändring i församlingsindelning äge stadgandet i 13 § motsvarande tillämpning i fråga om utövandet av församlings beslutanderätt.

39 §.

Angående uttaxeringen av de avgifter till ändrad eller nybildad församling, vilka året innan ändringen träder i kraft beviljas till täckande av nästföljande årets utgifter, äge vad i 15 § är stadgat om kommun motsvarande tillämpning.

40 §.

Skall ny församling bildas, åligge det domkapitlet att så fort ske kan under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före

den 1 oktober förordna präst att föra ordet i församlingens kyrkostämma samt i dess kyrko- och skolråd.

Sedan så skett, må omedelbart anställas val till under den nya församlingens kyrkostämma hörande befattningar oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för dylikt val. De, som sålunda utses, skola genast träda i utövning av sina befattningar med befogenhet att vidtaga sådana åtgärder, som erfordras i anledning av indelningsändringen; och skall i fråga om beräklandet av deras tjänstgöringstid så anses, som om denna börjat först med ingången av nästföljande året.

41 §.

Stadgandet i 19 § äge motsvarande tillämpning ifråga om anstånd med bestämmande av utgifts- och inkomststat för församling.

42 §.

Stadgandet i 22 § skall hava motsvarande tillämpning i fråga om församling, intill dess den i 40 § förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd meddelade bestämmelse om lån, som må beslutas utan underställning, kan tillämpas.

43 §.

Stadgandet i 23 § äge motsvarande tillämpning angående beslut av kyrkostämma.

44 §.

I fråga om förfarandet i ärende angående ändring i församlingsindelning samt kostnad för utredning i sådant ärende skola stadgandena i 24—32 §§ i tillämpliga delar lända till efterrättelse med iakttagande, att vad i nämnda paragrafer sägs om kommun och medlem av kommun skall gälla församling och medlem av församling; att domkapitlet och, beträffande församling i egenskap av skoldistrikt, skolöverstyrelsen skola äga samma befogenhet att väcka fråga om ändring i församlingsindelning som Konungens befallningshavande; samt att utredning, som här avses, skall äga rum under vederbörlig samverkan med domkapitlet och skolöverstyrelsen.

45 §.

Vad i denna lag är stadgat angående församling gälle i tillämpliga delar skoldistrikt, vars angelägenheter handläggas å kyrkostämman, ändå att dess område icke sammanfaller med församlings område.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

b) **Förslag**

till

Lag om kommunalförbund.

Häri genom förordnas som följer:

Om kommunalförbunds ändamål och medlemmar.

1 §.

För handhavande av kommunal förvaltningsuppgift må städer, landskommuner, köpingar och municipalsamhällen sammansluta sig till kommunalförbund i den ordning, denna lag stadgar. Fattigvårdssamhälle, som utgöres av flera kommuner, är i fråga om rätt att ingå i kommunalförbund likställt med kommun.

Sammanlutning för ändamål, som nyss är sagt, må ock kunna ske mellan landstingskommuner samt mellan landstingskommun och stad.

Om kommunalförbunds organisation.

2 §.

För kommunalförbund skall finnas förbundsordning, vilken skall innehålla bestämmelser:

om förbundets ändamål och medlemmar;

om förbundets benämning och den ort, där detsamma skall hava sitt säte;

om sammansättningen av förbundets direktion och den tid, för vilken ledamöter och suppleanter i densamma skola utses, om det sätt,

varpå ordförande och vice ordförande i direktionen skola utses, om tider för direktionens ordinarie sammanträden och ärenden, som därvid skola företagas, samt om kallelse till sammanträde;

om nämnd, syssloman eller annan befattningshavare, som för verkställighet och förvaltning må utses, samt om sådan myndighets åligganden och befogenheter;

om revision;

om ersättning åt innehavare av förtroendeuppdrag hos förbundet, därest sådan ersättning finnes böra utgå för av uppdraget åsamkad kostnad och tidsspillan;

om grunder för och begränsning av medlems skyldighet att tillhandahålla medel för förbundsverksamhetens ordnande och fortsatta bedrivande;

om den rätt att upptaga lån, som finnes böra förbundet medgivas;

om medlems andel i förbundets tillgångar, fördelning av vinst å förbundets verksamhet samt vad i övrigt finnes erforderligt för ordnande av de ekonomiska förhållandena mellan förbundet och dess medlemmar;

om villkor för medlems utträde ur förbundet och uppgörelse, som i anledning därav må erfordras;

om villkor för upplösning av förbundet;

om grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar, där sådant skifte vid förbundets upplösning skall äga rum; samt

om vad i övrigt må vara nödigt för ordnande av förbundets förhållanden i fråga om ekonomi och förvaltning.

Äro i allmän lag eller författning särskilda bestämmelser meddelade angående handhavandet av den uppgift, som utgör föremål för förbundets verksamhet, skall förbundsordningen därefter lämpas.

3 §.

Ledamöter i förbundsdirektion jämte suppleanter för dem utses av förbundets medlemmar till det antal, som för varje medlem bestämes i förbundsordningen; dock må i förbundsordningen kunna föreskrivas, att ledamot och suppleant skall i annan ordning utses.

4 §.

Direktionen sammanträder, utom å de tider, som äro i förbundsordningen bestämda, då Konungens befallningshavande, medlem av för-

bundet eller direktionens flesta ledamöter det äska, eller då ordföranden sådant nödigt finner.

5 §.

Direktionen vare, där ej annat är i förbundsordningen stadgat, beslutför, då två tredjedelar av ledamöternas hela antal äro tillstädes.

Inom direktionen äge en var i beslut deltagande en röst; och bestämmes vid omröstning utgången genom enkel pluralitet av de avgivna rösterna, där ej enligt stadgande i förbundsordningen för visst beslut eller visst slag av beslut fordras annan röstövertikt.

Omröstning sker öppet, där ej vid val sluten omröstning äskas. Äro i fråga, som avgöres genom enkel röstpluralitet, rösterna å båda sidor lika delade, skiljer lotten vid sluten omröstning, men gäller eljest den mening, ordföranden biträder.

6 §.

Direktionen tillkommer:

att själv eller genom den, direktionen därtill utser, inför domstol eller annan myndighet tala och svara för förbundet;

att för avsedda ändamål förfoga över förbundets tillgångar samt att fastställa årlig inkomst- och utgiftsstat för förbundet, därvid direktionen äger att enligt de i förbundsordningen angivna grunderna och med där stadgad begränsning bestämma beloppet av bidrag, som medlem har att till förbundet utgiva;

att över förvaltningen låta föra ordentlig räkenskap;

att, där ej i förbundsordningen annorlunda bestämmes, utse nämnd, syssloman eller annan befattningshavare, som verkställer direktionens beslut och under dess tillsyn förvaltar förbundets angelägenheter, antaga förbundets tjänstemän ävensom utfärda erforderliga stadgar och instruktioner; samt

att i övrigt företräda förbundet och i enlighet med förbundsordningens föreskrifter förvalta förbundets angelägenheter.

7 §.

Utan förbundsmedlemmarnas samtycke må icke direktionen väsentligen ändra eller utvidga förbundets verksamhet, ej heller, där icke i förbundsordningen annat bestämmes, avyttra förbundet tillhörig fast egendom.

8 §.

Erfordras för tillgodoseende av förbundsuppgift tillskott utöver vad i förbundsordningen blivit bestämt, har direktionen att därom göra framställning hos medlemmarna.

9 §.

Direktionens förvaltning och förbundets räkenskaper skola årligen granskas av revisorer, utsedda av förbundsmedlemmarna.

Revisorerna skola över granskningen avgiva berättelse, vilken, efter det direktionen lämnats tillfälle att avgiva förklaring över anmärkning, där sådan framställts, jämte förklaringen tillställes förbundets medlemmar, som var för sig besluta angående ansvarsfrihet. Vägrar förbundsmedlem, helt eller delvis, ansvarsfrihet, stånde i den del, där ansvarsfrihet ej blivit beviljad, talan mot förvaltningen öppen jämväl såvitt de övriga medlemmarna angår.

10 §.

Samhälle, som är anslutet till kommunalförbund, så ock medlem av sådant samhälle, som tilltror sig kunna visa, att beslut av förbunds-direktion kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrider direktionens befogenhet, äger, där ej med avseende å överklagandet av sådant beslut i lag eller författning annorlunda är stadgat, däruti söka rättelse genom besvär, vilka, jämte det överklagade beslutet, böra till Konungens befallningshavande ingivas inom trettio dagar efter det klaganden av beslutet erhöi del, dagen då det skedde likväl oräknad; och åligger det klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då beslutet delgavs, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlämnande utgått, till förbunds-direktionens ordförande ingiva diarieutdrag däröver, att han sig besvärat.

I Konungens befallningshavandes utslag må, där icke annan ordning är stadgad, ändring sökas hos Konungen senast före klockan tolv å trettionde dagen efter delfäendet, dagen då det skedde likväl oräknad; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid än ovan sägs.

Om kommunalförbunds bildande samt om ändring i sådant förbund.

11 §.

Om bildande av kommunalförbund förordnar Konungens befallningshavande.

12 §.

Vill samhälle, som i 1 § är sagt, väcka fråga om bildande av kommunalförbund, ingive till Konungens befallningshavande ansökan därom. Vid ansökningen skall fogas den förberedande utredning, som sökanden kan vilja åberopa.

Konungens befallningshavande äge ock utan ansökan upptaga sådan fråga, då anledning därtill föreligger.

13 §.

Finner Konungens befallningshavande antagligt, att bildande av kommunalförbund skulle vara gagneligt, och erfordras i ärendet utredning utöver den, som må finnas tillgänglig, besörje Konungens befallningshavande sådan utredning.

14 §.

Vid utredningen skall samhälle samt, såvitt möjligt, en var annan, vars rätt kan beröras av ifrågasatt förbunds bildning, beredas tillfälle att uttala sig i ärendet.

15 §.

Där så finnes nödigt, må Konungens befallningshavande förordna lämplig person att under Konungens befallningshavandes inseende verkställa utredningen.

Sådan utredningsman äge befogenhet att hos vederbörande begära utlysande av stämmor ävensom utlysa andra sammanträden samt att från offentliga och kommunala myndigheter infordra de upplysningar eller av dem påkalla det biträde, som utan deras oskäligen betungande kan krävas.

Vid stämma eller sammanträde, som ovan sägs, äge utredningsmannen att deltaga i överläggning.

Förekommer under utredningens gång anledning, att åt utredningen bör givas väsentligen annan eller större omfattning, än som i det åt utredningsmannen givna förordnande varit avsedd, eller yppas hinder mot ifrågasatt förbunds bildning eller annan omständighet, som skulle göra fortsatt utredning onyttig, har utredningsmannen att därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

16 §.

Föranleder utredningen, att kommunalförbund bör komma till stånd, skall förslag till förbundsordning upprättas.

Över sådant förslag inhämta Konungens befallningshavande vederbörande samhällens beslut.

17 §.

Hava samhällena enats om antagande av förbundsordning, och finner Konungens befallningshavande vid prövning av alla på frågan inverkan omständigheter, att samhällenas sammanslutning i enlighet med den sålunda antagna förbundsordningen skulle främja den angelägenhet, som är avsedd att av förbundet vårdas, eller medföra lättnad i kommunala bördor eller annat allmänt gagn,

fastställa Konungens befallningshavande förbundsordningen och bestämme tiden, då förbundet skall träda i verksamhet.

18 §.

Vad här ovan är stadgat om kommunalförbunds bildande äge motsvarande tillämpning, då fråga uppkommer om ny medlems inträde i kommunalförbund eller om ändring i förbundsordningen.

Om medlems utträde ur kommunalförbund.

19 §.

Medlem av kommunalförbund äger utträda ur förbundet, då förhållande inträffat, som enligt förbundsordningen grundlägger rätt till utträde, eller som, efter ty nedan i 24 § sägs, kan föranleda förbundets upplösning, så ock eljest, då förbundets övriga medlemmar samtycka till utträdet, dock att i sistnämnda fall utträdet ej må ske förrän fem år förflutit efter det förbundet trätt i verksamhet.

20 §.

Vill medlem av kommunalförbund vinna utträde, göre ansökan därom hos Konungens befallningshavande.

Över sådan ansökan skola övriga medlemmar höras.

21 §.

Finnes i anledning av ansökan om utträde ur kommunalförbund utredning nödig, äge Konungens befallningshavande därom förordna; och gälle om sådan utredning i tillämpliga delar vad ovan är stadgat i avseende på utredning angående kommunalförbunds bildande.

22 §.

Föreligger till utträde ur kommunalförbund skäl, som i 19 § är sagt, förordne Konungens befallningshavande om utträdet så ock om tiden därför och om den uppgörelse, som i anledning därav må vara erforderlig.

23 §.

Då medlem utträder ur kommunalförbund, upphöre hans ansvarighet för förbundets förbindelser ett år efter utträdet, där ej Konungens befallningshavande finner skäligt att i avseende å viss förbindelse anorlunda förordna.

Om kommunalförbunds upplösning.

24 §.

Kommunalförbund må upplösas:

då förhållande inträffat, på grund varav enligt bestämmelse i förbundsordningen förbundet skall upphöra med sin verksamhet;

då sådana förändrade förhållanden inträtt, att antingen förbundsverksamheten icke kan med fördel fortsättas eller förbundsändamålet lämpligare kan på annat sätt tillgodoses; och

då uppgift, som utgör föremål för förbundets verksamhet, uppenbarligen försummas;

så ock eljest, då förbundsmedlemmarna äro ense om förbundets upplösning, dock att i detta fall upplösning ej må ske förrän fem år förflutit efter det förbundet trätt i verksamhet.

25 §.

Vill medlem av kommunalförbund söka förbundets upplösning, göra framställning därom hos Konungens befallningshavande.

Konungens befallningshavande äge ock väcka fråga om förbunds upplösning, då Konungens befallningshavande finner förbundsavgift uppenbarligen försummas.

Över väckt fråga om kommunalförbunds upplösning skola medlemmarna höras.

26 §.

Angående utredning, som i anledning av ifrågasatt upplösning av kommunalförbund må finnas nödig, gälle i tillämpliga delar vad ovan är stadgat i avseende på utredning angående kommunalförbunds bildande.

27 §.

Prövas skäl till förbundets upplösning, som ovan är sagt, föreligga, förordne Konungens befallningshavande, att förbundsverksamheten skall upphöra å tid, som Konungens befallningshavande bestämmer, och att förbundet skall träda i likvidation.

28 §.

Likvidation skall verkställas av förbundets direktion såsom likvidatorer eller, där Konungens befallningshavande så finner nödigt, av en eller flera likvidatorer, som av Konungens befallningshavande särskilt förordnas.

Då förbundet trätt i likvidation, må årsstämming sökas å dess okända borgenärer.

Under likvidationen skola förbundets tillgångar realiseras, i den mån sådant finnes vara erforderligt, förbundets skulder gäldas samt med behållna tillgångar så förfaras, som av förbundsordningen föranledes.

Om likvidatorers befogenhet att företräda förbundet och om deras rättigheter i övrigt så ock om deras skyldigheter gälle i tillämpliga delar vad angående direktion är stadgat.

29 §.

Då likvidation blivit avslutad, skall redovisning över densamma avlämnas till förbundsmedlemmarna och anmälan göras hos Konungens befallningshavande, som förklarar förbundet upplöst.

Åtnöjes förbundsmedlem ej med redovisning, äge han sin talan anhängiggöra hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen erhöles. Försummas det, have han förlorat sin talan.

Om medlemmarnas ansvarighet för kommunalförbunds skuld.

30 §.

Befinnes kommunalförbund sakna tillgång till gäldande av skuld, vare förbundsmedlemmarna pliktiga att fylla bristen. Om den uttaxering på medlemmarna, som av sådan anledning må erfordras, äge Konungens befallningshavande att på anmälan av direktion, likvidatorer eller fordringsägare förordna efter de grunder, som må vara i förbundsordningen angivna eller eljest prövas skäliga.

Yppar sig skuld, som kommunalförbund ådragit sig, först efter förbundets upplösning, äge vad nu är sagt motsvarande tillämpning beträffande de samhällen, som voro medlemmar av förbundet, då det upplöstes.

Om kostnad för utredning.

31 §.

Kostnad för utredning, varom ovan förmäles, må, efter ty Konungens befallningshavande därom förordnar, förskjutas av sökande, som i 12, 20 och 25 §§ sägs, eller av allmänna medel.

Sökande, så ock, där på utredningen följer bildande, ändring eller upplösning av kommunalförbund, annat samhälle, som av sådan åtgärd beröres, må, efter ty Konungens befallningshavande prövar skäligt, förpliktas att helt eller delvis återgälda förskjuten utredningskostnad.

Om fullföljd av talan mot Konungens befallningshavandes beslut.

32 §.

Över beslut, som Konungens befallningshavande meddelat i fråga om kommunalförbunds bildande, ändring eller upplösning eller i ärende,

som därmed står i sammanhang, må besvär anföras hos Konungen inom den tid, som i allmänhet är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

Om förbund mellan skoldistrikt.

33 §.

Vad i denna lag är stadgat angående kommunalförbund gälle ock i fråga om sammanslutning av olika skoldistrikt för vårdande av angelägenhet, som avses i folkskolestadgan eller lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn; åliggande det Konungens befallningsningshavande att i ärende, som här avses, inhämta yttrande av skolöverstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

c) Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av §§ 2, 3, 37, 74 och 79 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet.

Härigenom förordnas, att §§ 2, 3, 37, 74 och 79 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Där två eller flera socknar redan äro under gemensam kommunalförvaltning förenade, må därvid förbliva, till dess efter gjord framställning *Kungl. Maj:t* annorlunda förordnar.

§ 3.

Råder osäkerhet beträffande rätta sträckningen av gräns för kommuns område, äger Kungl. Maj:t meddela beslut angående gränsens sträckning.

§ 37.

I varje kommun på landet skall finnas en kommunalnämnd.

§ 74.

Konungens befallningshavandes godkännande *erfordras* för att giva gällande kraft åt beslut, vilka

a) röra kommunens indelning i valkretsar för val av kommunalfullmäktige;

b) äro ämnade att såsom kommunalstadgar tillämpas, till befrämjande av sedlighet, hälsovård, vård om brandväsendet samt ordning och säkerhet inom kommunen;

c) röra i § 51 omförmält tilldelande av gottgörelse eller arvode åt kommunalnämndens ordförande eller förhöjning därav; eller

d) avse påläggande av avgifter, som erfordra uttaxering för längre tid än fem år.

Beslut, som sålunda Konungens befallningshavandes prövning underställes, skall antingen oförändrat fastställas eller ogillas. Vägras fastställelse, skall skäl därför uppgivas.

Kommunalstämman må, om den därtill tror sig äga fog, hos Kungl. Maj:t över vägrad fastställelse föra klagan.

§ 79.

Köping skall utgöra särskild kommun.

Där köping för närvarande utgör kommun gemensamt med den socken, inom vars område köpingen är belägen, må därvid förbliva.

I vartdera fallet skall denna förordning tjäna till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

d) **Förslag**

till

Lag om ändrad lydelse av § 2 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad.

Härigenom förordnas, att § 2 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Råder osäkerhet beträffande rätta sträckningen av stadskommuns område, äger Kungl. Maj:t meddela beslut angående gränsens sträckning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

e) **Förslag**

till

Lag om ändrad lydelse av 6, 7 och 13 §§ i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 6, 7 och 13 §§ i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skola erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Two eller flera kommuner å landet må förena sig att tillsammans utgöra ett fattigvårdssamhälle. Framställning om tillstånd till sådan förening göres hos Konungens befallningshavande, som efter det erforderlig utredning ägt rum, överlämnar ärendet jämte eget yttrande till Kungl. Maj:t för prövning, huruvida och under vilka villkor förening må ske.

Fråga om dylik förening må även väckas av Konungens befallningshavande, som därom inhämtar yttrande från kommunerna och i övrigt förfar på sätt ovan är sagt. *Där kommunerna icke äro ense om förening, som här avses, må om densamma förordnas endast såvitt fattigvården finnes vara bristfällig och sammanslutningen prövas nödig för att undanröja eller minska bristfälligheten.*

7 §.

1 mom. Fattigvårdssamhälles beslutanderätt utövas å landet vid kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa samt i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, å allmän rådstuga.

2 mom. *Fattigvårdssamhälle, som i 6 § omförmäles, anses såsom en kommun i fråga om vad till fattigvården hör; och skall till följd härav vad i fråga om fattigvårdssamhälle, bestående av en kommun, är stadgat i tillämpliga delar lända till efterrättelse vid behandlingen av samhällets gemensamma angelägenheter, dock med iakttagande därav,*

att, i stället för kommunalstämma och kommunalfullmäktige, motsvarande myndigheter inom samhället skola benämnas fattigvårdsstämma och fattigvårdsfullmäktige;

att fattigvårdsstämma utlyses första gången av kommunalstämmans ordförande i den till folkmängden största av de sammanslutna kommunerna;

att såsom röstlängd vid fattigvårdsstämma skola användas kommunernas röstlängder; samt

att uttaxering, som fattigvårdsstämma beslutat, skall anmälas hos de särskilda kommunernas kommunalnämnder, vilka det åligger att verkställa debitering och uppbörd av dessa avgifter i samband med övriga kommunalutskylder samt redovisa inflytande medel till fattigvårdsstyrelsen.

Konungen äger, där så finnes lämpligt, meddela från vad nu är stadgat avvikande bestämmelser i fråga om sättet för ärendenas handläggning inom samhället.

13 §.

Kyrkoherden eller hans ställföreträdare är berättigad att delta i fattigvårdsstyrelsens förhandlingar. I annexförsamling, där komminister finnes anställd, äger denne eller den hans tjänst förestår nämnda befogenhet, när kyrkoherden ej själv är tillstädes. I fattigvårdssamhälle, som avses i 6 §, tillkommer denna rätt kyrkoherde i till fattigvårdssamhället ansluten församling eller den hans ställe företräder.

I stad äger stadsläkaren eller, om flera än en stadsläkare finnas, förste stadsläkaren rätt att delta i fattigvårdsstyrelsens förhandlingar. På landet äga provinsialläkaren och extra provinsialläkaren sådan befogenhet i de till deras distrikt hörande fattigvårdssamhällen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

I propositionen nr 311 har Kungl. Maj:t, under åberopande av därvid fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 11 mars 1919, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd.

Häriigenom förordnas, att §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

Varje kyrkoförsamling, så i stad som på landet, äger att för vården av kyrkans, folkskolans och fortsättningsskolans samt därmed sammanhängande angelägenheter i kyrkostämma med kyrkoherden sammanträda till överläggning och beslut, på sätt denna förordning stadgar.

Har Kungl. Maj:t förordnat, att för vården av folkskolans och fortsättningsskolans samt därmed sammanhängande angelägenheter församling skall vara delad i skilda skoldistrikt, eller att församlingar eller delar därav skola vara förenade i ett skoldistrikt, gälle om sådant skoldistrikt, i avseende å vården av nämnda angelägenheter, vad i denna förordning är om kyrkoförsamling stadgat.

Angående vården av folkskolans och fortsättningsskolans samt därmed sammanhängande angelägenheter i vissa städer är särskilt stadgat.

§ 8.

Kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar, eller den präst inom församlingen, som kyrkoherden, då han hindrad är, därtill förordnar, eller, då någon därtill ej är utsedd, den kyrkoherden i ämbetet närmast är, förer i kyrkostämma ordet. Uti annex- eller kapellförsamling, som har egen präst, är han, eller den hans tjänst förestår, ordförande i kyrkostämman, när kyrkoherden eller den, hans ämbete förrättar, ej är i stämman tillstädes.

Äro församlingar, tillhörande olika pastorat, eller delar av sådana församlingar förenade till ett skoldistrikt, eller förekommer i stad, som består av flera församlingar, till avgörande fråga, som angår alla dessa församlingar eller flera av dem, förordne domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar att i kyrkostämman för skoldistriktet eller vederbörande stadsförsamlingar föra ordet och en annan av kyrkoherdarna att i sådan stämman vara vice ordförande.

Finnes ej någon, som, enligt vad nu är sagt, bör vara ordförande, föres ordet i kyrkostämman av den, som församlingen för sådant fall må hava därtill utsett. Sådan ersättare för ordföranden äger församling välja för en tid av fyra år. För behörighet till detta uppdrag fordras att kunna utses till ledamot av församlingens kyrkoråd eller skolråd.

Skall, enligt vad sålunda stadgats, vid gemensam kyrkostämman med två eller flera till ett pastorat hörande församlingar ordet i stämman föras av ersättare, varom ovan förmäles, intages platsen såsom ordförande av den till levnadsåren äldste av de vid stämman närvarande ersättarna.

Vid behandling av ärende, för vilket kontraktsprost, eller annan särskilt förordnad prästman, kyrkostämman utlyst, är denne ordförande.

§ 11.

Kyrkostämman må i kyrka, sockenstuga eller på annat lämpligt ställe hållas.

Skall vid kyrkostämman i moderförsamling ärende företagas, som annexförsamlings rätt eller skyldighet tillika angår och gemensam överläggning fordrar, kallar kyrkoherden annexförsamlingen till sammanträde med moderförsamlingen.

Där i städer, som bestå av flera församlingar, fråga till avgörande förekommer, som alla eller flera av dessa församlingar angår, skall sådan fråga handläggas å gemensam *kyrkostämman*.

§ 21.

I varje kyrkoförsamling skall finnas ett kyrkoråd och i *varje skoldistrikt* ett skolråd.

För vården om och befattningen med fortsättningsskolan må ock, där *skoldistriktet* finner det vara till fördel för skolväsendet, i den ordning, § 23 stadgar, utses en särskild fortsättningsskolestyrelse. Beträffande sådan styrelse skall, i den mån i denna förordning ej annorledes är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad angående skolråd är stadgat.

Inom samma pastorat eller stad må dock flera församlingar kunna om gemensamt *kyrkoråd sig* förena.

I fråga om rätt för två eller flera närliggande skoldistrikt att förena sig om gemensam fortsättningsskolestyrelse gälle vad därom särskilt stadgas.

Kyrkoråd och skolråd må, där så lämpligen sig göra låter, kunna till ett gemensamt kyrko- och skolråd förenas.

Där kyrkostämman finner sådant lämpligt, må för förvaltning och vård av församlingsbibliotek utses särskild styrelse. Denna väljer själv inom sig ordförande, men gälle i övrigt för sådan styrelse i tillämpliga delar vad om skolråd är stadgat.

§ 23.

Kyrkoherden, eller den hans ämbete förestår, eller ock annan prästman, som han för något tillfälle kan därtill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I skolrådet skall jämväl kyrkoherden, eller den hans ämbete förestår, vara ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid vilken särskild ständig prästman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden eller den, som hans ämbete förvaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ordförande i skolrådet för skoldistrikt, varom i andra stycket av § 8 förmåles, vare den kyrkoherde, som förordnats föra ordet i distriktets kyrkostämma.

Till ledamöter i kyrkorådet äger församlingen att å kyrkostämma utse, till det antal den finner lämpligt, för gudsfruktan och nit kända män eller kvinnor.

Till ledamöter i skolrådet äger församlingen likaledes att å kyrkostämma utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kända män eller kvinnor.

Ledamöter i särskild fortsättningsskolestyrelse utses, till så stort antal, som *skoldistriktet* finner lämpligt, av kyrkostämman och skolrådet sålunda, att kyrkostämman väljer det antal ledamöter, som är närmast under hälften, och skolrådet övriga ledamöter. Vid val av ledamöter i sådan styrelse skall tillses, att det praktiska arbetets intressen bliva i vederbörlig mån i styrelsen företrädda.

Väljes kvinna till ledamot av kyrkorådet eller skolrådet, äger hon att när som helst avsäga sig uppdraget.

Skolrådet väljer inom sig, för varje år, en vice ordförande.

Särskild fortsättningsskolestyrelse utser inom sig för varje år ordförande och vice ordförande.

I såväl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternas antal likväl, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid. Hälften av antalet eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utträda dock efter lottning vid slutet av andra året ifrån det denna förordning vunnit tillämpning.

Kyrkovårdar väljas av kyrkorådet bland dess ledamöter för en tid av två år.

Då val av ledamöter i kyrkoråd eller skolråd äger rum, må, där församlingen så beslutar, jämväl utses suppleanter till lika antal. I avseende å valbarhet och tjänstgöringstid gälle för suppleant vad om ledamot är stadgat.

Val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd eller skolråd skall ske proportionellt på sätt som därom särskilt är stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal ordinarie ledamöter, valet avser, ökat med 1; och har i sådant fall stämman att bland de närvarande röstberättigade församlingsmedlemmarna utse erforderligt antal personer att vid valförrättningen biträda ordföranden.

Avgår ordinarie ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid och har valet ej skett proportionellt, anställs fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den avgångne återstår. Avgår ordinarie ledamot, som utsetts vid proportionellt val, inkallas till ordinarie ledamot den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordning bör i stället inträda.

§ 35.

De avgifter, om vilka kyrkostämma beslutar, skola, utom i de fall, för vilka annorlunda är i lag eller författning föreskrivet, utgå på sätt om bidrag till kommuns gemensamma utgifter är stadgat i förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad, med iakttagande därav att avgifter, varom för stads- och landsförsamlingar, eller delar därav, gemensam kyrkostämma beslutar, först skola vardera församlingen påföras efter förhållandet, i varje förekommande fall, mellan *summorna av de inom församlingarna senast beräknade inkomstbelopp, efter vilka kommunal-*

utskylder skola utgöras. Personliga eller matlagsavgifter få icke, utöver vad lag uttryckligen medgiver, av kyrkostämman beslutas.

I fråga om avgifter och personliga tjänstbarheter, vilka enligt gällande författningar åligga medlemmar av en kyrkoförsamling, oaktat de i kyrkostämman icke äga rösträtt, gör denna förordning icke ändring.

Angående den lindring i skattskyldigheten till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning, som tillkommer vissa främmande trosbekännare, är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920 utom § 35, som skall lända till efterrättelse från och med dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

I samband med förevarande propositioner, vilka av utskottet ansetts böra handläggas i ett sammanhang, har utskottet förehått till behandling en i anledning av propositionen nr 310 inom första kammaren väckt motion, nr 201, av herr *Ekman, Karl Johan*, däri motionären hemställt, »att riksdagen ville för sin del besluta sådan jämkning i den föreslagna lagstiftningen angående ordning och villkor för ändring i den ecklesiastiska indelningen, att dylik ändring må kunna efter Konungens bestämmande träda i kraft antingen den 1 januari eller den 1 maj det år, förändringen skall äga rum».

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts ifrågasvarande lagförslag, får utskottet hänvisa till propositionerna, och får utskottet jämväl, i fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin hemställan, hänvisa till motionen.

**Utskottets
yttrande.**

Lagbestämmelser å de områden, vilka i förevarande propositioner behandlas, hava enligt utskottets uppfattning under längre tid varit av synnerligt behov påkallade och torde bliva det ännu mera, i samma mån som de uppgifter vidgas, vilka anförtros åt kommunala organ, och den verksamhet utökas, vilken kommunerna utöva. Vid sin granskning

av de särskilda lagförslagen har utskottet icke funnit skäl till anmärkning mot de allmänna principer, vilka varit grundläggande för dessa. Genom den föreslagna lagen om ordning och villkor för ändring i kommunal- och ecklesiastik indelning skapas fasta normer för avgörandet av de betydelsefulla, i lag hittills så gott som oreglerade rättsförhållanden, vilka uppstå vid inkorporationer, delning eller sammanslagning av kommuner o. s. v. Genom den föreslagna lagen om kommunalförbund giväs större möjligheter än nu för kommunerna att, utan att offra något av sin självständighet, träda i förbindelse med andra kommuner för att tillgodose kommunala förvaltningsbehov. Erfarenheterna från utlandet visa, att dessa möjligheter, rätt utnyttjade, kunna bliva en mäktig hävstång för höjande av den kommunala förvaltningen.

Herr Ekmans hemställer, att ändring i ecklesiastik indelning skulle kunna träda i kraft antingen såsom Kungl. Maj:t föreslagit, den 1 januari eller ock vid ecklesiastikårets början den 1 maj, anser sig utskottet icke kunna biträda. De olägenheter, som i vissa fall skulle kunna följa av att ändringen icke träder i kraft vid sistnämnda tidpunkt, anser utskottet kunna avlägsnas antingen genom av Kungl. Maj:t i administrativ väg utfärdade bestämmelser eller genom överenskommelser i samband med beslut om ändringens vidtagande.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1:o) att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 310;
- 2:o) att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 311; samt
- 3:o) att herr Ekmans förevarande motion måtte anses besvarad genom vad utskottet ovan under 1:o) hemställt.

Stockholm den 15 maj 1919.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.
